

Yttrande

Demokraterna

2021-11-22

Ärende nr 2.1.14.

Yttrande angående – Redovisning av Göteborg Energi AB:s uppdrag att beskriva energi- och effekteffektiviseringspotentialen

Yttrandet

Göteborg Energi AB:s (GEAB) återslag i ärendet är genomarbetat och belyser på ett föredömligt sätt den energi- och effekteffektiviseringspotential i fjärrvärmesystemet som föreligger. Genomförs de åtgärder som rapporten påvisar när det gäller energieffektivisering på ca 500 GWh kan samtidigt ca 100 MW topp effekt effektiviseras bort. Detta medför att en investering i en ny topplastpanna på 100 MW för 600-700 miljoner kronor kan undvikas. Detta är ett bra exempel på hur en dubbel positiv ekonomisk effekt uppnås av denna investering för såväl kunder som GEAB.

Flera av de topplastpannor som GEAB idag förfogar över går mot slutet av sin livslängd. Det är i första hand pannorna i Rosenlunds värmeverk som är över 50 år gamla. Rosenlundsverket står för en stor del av topplasteffekten men den effekten finns enbart i teorin och inte i praktiken. Anledningen är att miljökraven inte klaras och därigenom kan bara delar av pannornas effekt utnyttjas och dessutom är pannornas tillgänglighet på grund av den tekniska statusen en riskfaktor. Detta medför att behovet av att snabbt ersätta denna effekt föreligger. Även för de pannor som finns vid Sävenäsverket gäller att den tekniska livslängden går mot sitt slut inom detta decennium.

GEAB har presenterat en framsynt lösning på hur man kan lösa problemet med att minska behovet av topp effekt. Genom att fjärrvärmecentralerna vid respektive fastighet kopplas upp via modem och styrs centralt kan dessa utgöra stora effektvakter. Det medför att tillgänglig fjärrvärme kan fördelas solidariskt när värmebehovet är som störst och att alla abonnenter får en liten temperatursänkning istället för som idag då de abonnenter som ligger sist i systemet riskerar att få en stor temperatursänkning. Idag har nätet tillräcklig kapacitet för att abonnenterna får den värmemängd man efterfrågar den kallaste dagen men kostnaden för att säkerställa denna topp effekt är mycket hög. Den planerade investeringen i effektvakter kostar en femtedel av motsvarande investering i en ny topplastpanna och minskar effektbehovet med 100 MW. Denna investering planeras att genomföras i närtid.

Det finns därutöver ytterligare möjligheter att minska effektbehovet genom den prismodell som tillämpas samt genom att sälja energitjänster. I den prismodell som GEAB tillämpar idag ingår en kostnad för den effekt som fjärrvärmeabbonenten avser att använda som baseras sig på den faktiska förbrukningen de tre kallaste dygnen den senaste 12 månadersperioden. En ny prismodell kallad "Abonnerad Effekt" har utvecklats för de

kunder som i första hand har andra energikällor att nyttja vid effekttoppar. Denna prismodell har fördelen att abonnenten har en förutbestämd maxeffekt vilket gör att det går att bättre planera den toppeffekt som behövs i fjärrvärmesystemet. Prismodellen avspeglar den faktiska kostnad som GEAB har idag för att upprätthålla efterfrågad effekt i systemet. Abonnerad Effekt har nyligen lanserats och erbjuds visserligen alla kunder men marknadsförs inte till alla kunder. Anledningen är enligt GEAB att erbjuda denna tjänst till alla kunder är ett omfattande arbete och att störst nytta erhålls genom att bearbeta de kunder där potentialen är störst.

Potentialen för att minska effektbehovet genom laststyrning¹ hos abonnenterna är i storleksordningen 200 MW enligt GEAB genom att den dygnsutjämnade effekten ligger ca 200 MW lägre än dygnstoppeffekten. Därigenom kan fastigheter användas som temporära kortidslager av värme genom att ”förvärma” dessa innan effekttoppen infaller. Genom en mer marknadsorienterad prissättning med Abonnerad Effekt så kan en rimlig målsättning vara att hälften eller 100 MW av potentialen skulle kunna uppnås. Mot denna bakgrund skulle det vara värdefullt om GEAB kunde lämna förslag på när prismodellen Abonnerad Effekt kan vara genomförd och i övrigt vilka åtgärder som behöver vidtas för att realisera denna målsättning.

En viktig förutsättning för att uppnå full effekt av att tillämpa prismodellen Abonnerad Effekt bredare som lyfts fram av GEAB är att tillhandahålla tjänster i samband med att denna prismodell införs. Här anges att ett tjänstepaket som innefattar styrutrustning, installation och utbildning kan vara en framkomlig väg för att nå bostadsrättsföreningar och andra icke professionella fastighetsägare. De större professionella fastighetsägarna och kommunala bostadsbolagen har resurser för att i egen regi genomföra åtgärder.

En av GEAB:s strategiska inriktningar² är att utveckla nya tjänster som är till nytta för såväl GEAB som för GEAB:s kunder. Att införa Abonnerad Effekt och tillhandahålla tillhörande tjänster för en vidare krets av kunder ligger väl i linje med denna strategiska inriktning. Det gäller även strategin att öka graden av digitalisering som stödjer möjligheterna till tjänsteutveckling. I ljuset av de stora kostnader som kan undvikas genom att övergå till Abonnerad Effekt sett i relation till de kostnader som GEAB har för att snabbt införa denna prismodell, föreligger inga ekonomiska skäl för en långsam implementering. Det kan finnas goda skäl att undersöka om detta arbete kan koordineras med införandet av effektvakter för att nå synergier då detta arbete planeras att genomföras de närmaste åren.

Genom ett snabbare införande av Abonnerad Effekt kan behovet av att investera i kostsam spetsproduktion undvikas och medel istället frigöras för andra mer angelägna behov som GEAB har. Om alla tre effektbegränsande åtgärder som nämnts ovan genomförs kan toppeffekten reduceras med ca 300 MW och GEAB kan undvika investeringar på ca 2 miljarder kronor i nya pannor. Det medför även en ekonomisk nytta för GEAB:s kunder som bättre kan anpassa sina effektbehov utifrån de förutsättningar som de olika kunderna har samtidigt som de får lägre kostnader. De investeringar som undviks är givetvis även en stor vinst för miljön.

¹ Färdplan Fjärrvärme 2035, GEAB, sid 43, 2017-11-18

² Strategiportalvård, underlagsdokument, GEAB, 2020-05-27